waarop de heer VAN ROSSEM zijn mededelingen deed. Aan de hierop volgende discussies werd door velen deelgenomen.

Om 2 uur werd na een gemeenschappelijke lunch in het Artis-Restaurant de vergadering heropend, waarna de volgende sprekers aan het woord kwamen:

Dr. H. A. VAN SEVENTER sprak over de verdwijning van de vektor van malaria in Nederland, terwijl daarna Dr. P. J. VAN HELSDINGEN een voordracht hield over het paargedrag van *Lepthyphantes leprosus* (Ohlert).

Deze lezingen, die met aandacht gevolgd werden, waren vergezeld van plaatjes. Ook deze voordrachten werden door levendige discussies gevolgd.

Nadat daarna niemand meer het woord verlangde, sloot de Voorzitter deze geanimeerde vergadering met dank aan de sprekers en aan allen die tot het slagen hiervan hadden meegewerkt.

Daarna verzamelde een kleiner gezelschap zich voor een gezellig apéritief en diner in Café Restaurant „Royal".

Amsterdam 1005, Weesperzijde 23-II.

Schadelijke Insekten in 1969

door

G. VAN ROSSEM, H. C. BURGER en C. F. VAN DE BUND
Plantenziektenkundige Dienst, Wageningen

Ten gevolge van de warme periodes gedurende de zomer zijn er over het algemeen veel meldingen geweest van talrijk optredende insekten. Nergens kwam het evenwel tot werkelijke plagen, met uitzondering van bladluizen, die o.a. massaal optraden in granen (*Sitobion avenae* (F.)) en van *Yponomeuta rorella* (Hübn.), de wilgenspinselmot, die op vele plaatsen in het land wilgen geheel bedekte met het spinsel. De bomen gaan van dit verschijnsel niet dood. De schade die door bovengenoemde soorten wordt veroorzaakt, is over het algemeen van geen betekenis.

DIPTERA; Lycoridae

In toenemende mate ontstaan de laatste tijd klachten over het hinderlijk optreden van mugjes van de soort *Sciara modesta* Staeg. in kassen waar tuinturf wordt gebruikt. De larven veroorzaken schade aan cacteeën en vooral ook aan anjerstekken. Deze laatstgenoemde worden geheel onbruikbaar gemaakt.

De tuinturf wordt voor het gebruik gesteriliseerd. De later hierin levende Lycoriden-larven ondervinden weinig concurrentie en treden zodoende massaal op.

HYMENOPTERA; Tenthredinoidea; Diprionidae

Enige cultivars van *Juniperus communis* te Wageningen werden aangetast door larven van de bladwesp *Monoctenus juniperi* (L.). Er treedt één generatie per jaar op. De bladwespen verschijnen in mei, de larven leven in de maand juli op de struiken. Het verspreidingsgebied is Europa en Noord-Amerika.

Zeer ernstige vreterij vond plaats aan de naalden en de schors van twijgen, ten gevolge waarvan de struiken geheel bruin verkleurden. *Juniperus chinensis* werd niet aangetast.

Over het optreden van deze soort in Nederland werd eerder gepubliceerd door DONKER en LUITJES (DONKER & LUITJES, 1961).

COLEOPTERA; Nitidulidae

Uit Dronten ontvingen wij rijpe aardbeien, aangetast door een kevertje van de soort *Librodor hortensis* (Geoffr.). Het schadebeeld bestond uit het uitvreten van de vruchten. Dit verschijnsel is ook in Denemarken waargenomen. Volgens de inzenders waren er zeer veel van deze kevertjes in de polder aanwezig. Gewoonlijk leeft deze soort onder boomschors, waar het voedsel bestaat uit uitvloeiende boomsappen.

Er is een verwante Amerikaanse soort, *Glischrochilus quadrisignatus* (Say), die de picknick-kever wordt genoemd. Deze tast o.a. overrijpe en beschadigde vruchten aan en wordt aangetrokken door allerlei etenswaren op picknickplaatsen (LUCKMANN, 1963).

Cantharidae

Keverlarven behorende tot de familie Cantharidae (Telephoridae), vermoedelijk een *Cantharis* (= *Telephorus*), veroorzaakten in kassen te Horst ernstige schade aan slazaad door de pas gezaaide maar nog niet gekiemde zaden te vernietigen (fig. 1). Op een tweetal andere plaatsen in midden-Limburg werd dezelfde scha-

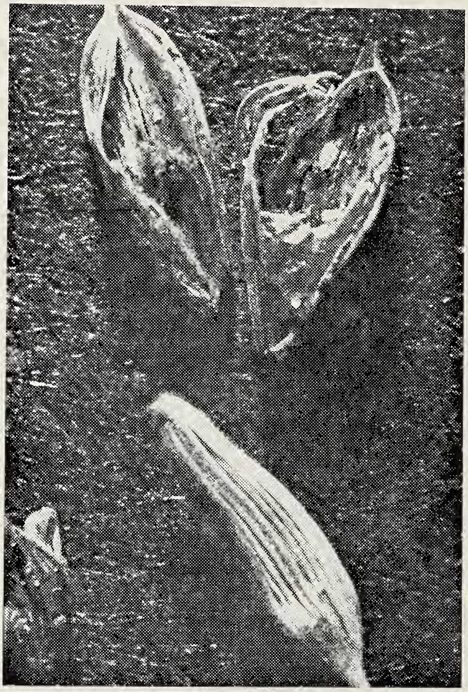

Fig. 1. Slazaden aangevreten door larven van een kever behorend tot de familie Cantharidae en een niet aangetast zaadje.

de geconstateerd. Het betreft hier een volkomen onbekend verschijnsel; deze keverlarven leven doorgaans van roof. Ter bestrijding werd gesuggereerd pilzaad (ingehuld zaad) te gebruiken. Ook met organische fosforverbindingen is de beschrijding geprobeerd, echter met weinig resultaat.

In het laboratorium werd aangetoond, dat de waargenomen larven inderdaad de schade veroorzaakten. Een aantal van deze larven werd in een afgesloten ruimte met enig slazaad gebracht. Binnen 24 uur waren de zaden geheel vernield. Gekiemde zaden bleken niet te worden aangetast.

LEPIDOPTERA

Er deed zich vrij veel schade voor door rupsen. De volgende soorten werden door ons vastgesteld:

Scotia segetum (Den. & Schiff.), mais
Mamestra brassicae (L.), suikerbiet, voederbiet, spruitkool
Noctua pronuba (L.), lelie
Mamestra oleracea (L.), biet
Mamestra persicariae (L.), *Pyracantha*
Apatele tridens (Den. & Schiff.), *Pyracantha*

L a s i o c a m p i d a e

Te Landsmeer deed zich een zeer ongewoon massaal optreden voor van rupsen van de soort *Philudoria potatoria* (L.), de z.g. „drinker''. De Nederlandse naam is ontleend aan de gewoonte van de rupsen om zo nu en dan water te drinken. Deze rupsen hadden zich ter plaatse ontwikkeld in een rietkraag (zij leven op riet en harde grassen). Van daar uit trokken zij naar een bewoond gebied. Wij raadden aan keergreppels te graven en deze eventueel te bestuiven met carbaryl.

L y m a n t r i i d a e

Eiken langs de weg Nijmegen—Den Bosch werden aangetast door rupsen van de bastaardsatijnvlinder *Euproctis chrysorrhoea* (L.). De grote rupsen vielen op de weg en kwamen in huizen waar de takken overheen hingen. Deze bomen zullen in de herfst gerooid worden. Ons advies was: bestrijding van de rupsen is niet wenselijk en niet mogelijk in verband met het stadium van de rupsen (tegen de verpopping).

N o c t u i d a e

In Oostelijk Flevoland ontstond op 200 ha klaver en luzerne een belangrijke aantasting van *Amathes c-nigrum* (L.), een aardrups. Er ontstond kaalvreterij. De bestrijding van deze rupsen was moeilijk vanwege hun gevorderde ontwikkeling. Aangeraden werd te spuiten met parathion bij gunstige temperatuursomstandigheden.

Uit Florida werden op *Citrus mitis* rupsen aangevoerd van *Prodenia ornithogallii* Gn., een polyfage soort die voor kascultures gevaar kan opleveren. Noodzakelijke uitroeiingsmaatregelen zijn genomen en deze lijken wel succesvol te zijn. De vondst werd gedaan door ons kantoor te Aalsmeer.

A m a t i d a e

Van een inzender te Venray ontvingen wij vlinders van de soort *Amata phegea* (L.), die aldaar talrijk voorkwamen in een hem toebehorend bosje. De inzender maakte zich ongerust dat de rupsen schadelijk zouden kunnen zijn. Deze vlinder

komt in ons land zeldzaam voor en is alleen bekend van westelijk Noord-Brabant en van enkele plaatsen in midden-Limburg. De vlinders vliegen in juni en juli. De rupsen, die grijs of zwart van kleur zijn, leven van de nazomer tot mei op allerlei meestal kruidachtige gewassen, zoals paardebloem, weegbree en zuring. Zij veroorzaken nimmer schade van enige betekenis, zodat een bestrijding niet nodig is.

Het toepassen van bestrijdingsmiddelen in een dergelijke natuurlijke omgeving is trouwens altijd verkeerd, aangezien hierdoor verstoringen van de gehele levensgemeenschap kunnen plaats hebben. Indien in een dergelijk gebied een insektesoort talrijk zou gaan optreden wordt dit vanzelf gereguleerd door zijn natuurlijke vijanden.

HEMIPTERA; Coccoidea; Pseudococcidae

In juni werd in een woning te Hamersveld een massaal optreden van lopende larven van een Pseudococcide waargenomen. Bij nader onderzoek bleek het riet, waarmede het huis in het voorjaar was gedekt, afkomstig te zijn van een direkte import uit Hongarije. Van dezelfde partij riet werd bij de importeur een monster genomen. Hierin bleken zich de volwassen wijfjes in dode toestand te bevinden, zodat het mogelijk was deze te determineren. Wij bleken te doen te hebben met de soort *Chaetococcus phragmitis* March. Deze soort leeft aan de stengels van *Phragmites communis* en is o.a. bekend uit Zuid-Frankrijk, Italië, Hongarije, — Egypte en de U.S.S.R. Vermoedelijk betreft dit een Mediterrane soort. De volwassen wijfjes zijn pootloos en kunnen zich niet verplaatsen. De jonge larven

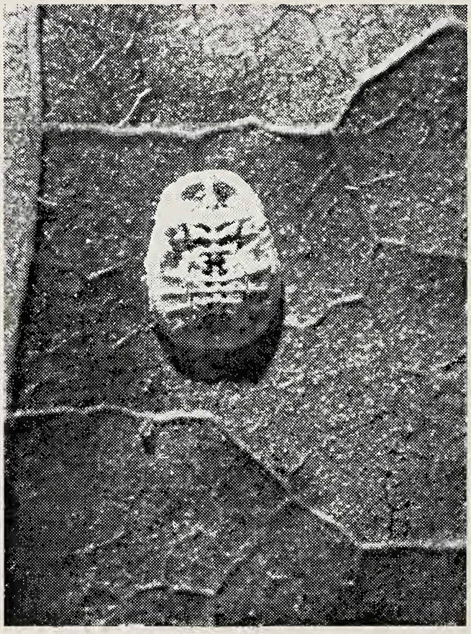

Fig. 2. Pop van *Aleurochiton complanatus* Baer. op een blad van *Acer platanoides.*

hebben echter wel poten en zijn goed in staat zich voort te bewegen. Het massale optreden der eerste stadium-larven in de bovengenoemde woning kon zich voordoen doordat het riet, waarmee het dak in het voorjaar van 1969 was gedekt, althans gedeeltelijk afkomstig bleek te zijn van het groeijaar 1968. Deze eerste stadium-larven moeten dus afkomstig zijn geweest van de volwassen wijfjes, die bij de oogst van het riet in 1968 hierop aanwezig waren.

Coccidae

De schildluis *Pulvinaria floccifera* (Westwood) werd enige malen van hulst *(Ilex aquifolium)* ontvangen uit het zuiden, midden en noorden van het land (Ouddorp, Rhenen, Blaricum, Leeuwarden). Van deze schildluis waren tot dusver slechts enkele vondsten bekend uit de open lucht in Nederland (VAN ROSSEM et al., 1962). Het is een zuidelijke soort die zich hier aan de noordgrens van haar verspreidingsgebied bevindt. Mogelijk betreffen bovengenoemde gevallen van hulst eerder geïmporteerd materiaal.

Aleyrodoidea

Aan de onderzijde der bladeren van een *Acer platanoides* in een kwekerij te Venlo werden poppen gevonden van een witte vlieg, die bleek te behoren tot de soort *Aleurochiton complanatus* Baer. (fig. 2). Dit is een Europese soort, die voor zover wij weten, niet bekend was uit ons land.

ACARINA; Podocinidae

Van twee laboratoria ontvingen wij roofmijten behorende tot het geslacht *Garmania,* die optraden in *Drosophila*-culturen. Zeer waarschijnlijk is het *Garmania ulmi* Hirschmann of een zeer nauw daaraan verwante soort, die mogelijk nog niet beschreven is. De mijten zouden schadelijk zijn doordat zij vliegeëieren uitzogen.

Men heeft deze roofmijten weten te bestrijden door de culturen over te brengen in buizen, die door wattenproppen stijf werden afgesloten. De vliegen die voor verdere nakweek werden bestemd werden gecontroleerd op mijten en eventueel van deze diertjes gereinigd voordat ze in de schone cultuurbuizen kwamen. Door deze maatregel is men de plaag geheel de baas geworden. Opgemerkt werd dat de roofmijten bij gebruik van schuimrubberen stoppen in en uit de flessen konden komen en zo gemakkelijk de gehele kweekruimte konden besmetten.

Summary

Notes on some insects and mites causing damage or trouble in the Netherlands in 1969.

Literatuur

DONKER, J., & J. LUITJES, 1961, Onderzoek naar de levenswijze en de vreterij van *Monoctenus juniperi* L. *Ned. bosb. Tijdschr.* 33: 257—265.

LUCKMANN, W. H., 1963, Observations on the Biology and Control of *Glischrochilus quadrisignatus* (Say). *J. econ. Ent.* 56: 681—686.

ROSSEM, G. VAN, H. C. BURGER & C. F. VAN DE BUND, 1962, Verslag over het optreden van enige schadelijke insecten in het jaar 1961. *Ent. Ber., Amst.* 22: 127.